

КРЕДИТНА ПОЛІТИКА БАНКІВ УКРАЇНИ В ДОКРИЗОВИЙ ТА ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОДИ

Основним стратегічним документом банку, що, в кінцевому підсумку, визначає ефективність його кредитної діяльності є кредитна політика, яку в найбільш загальному розумінні слід розглядати як складову банківської політики, що визначає цілі діяльності банку на ринку кредитних послуг та стратегії їх досягнення.

За результатами аналізу кредитної діяльності банків України нами було визначено чотири періоди, в межах яких відбувались кардинальні зміни в їх кредитній політиці: перший (2000-2005 рр.) – період поступового розвитку з помірним зростанням кредитного портфелю; другий (2005-III квартал 2008 рр.) – період екстенсивного розвитку, що супроводжувався «кредитним бумом»; третій (IV квартал 2008-2009 рік) – період функціонування в умовах кризи та четвертий (2010 рік і по теперішній час) – період функціонування у посткризових умовах.

На першому етапі в умовах покращення макроекономічної ситуації відбувався як кількісний, так і якісний розвиток банківської системи України. Для кредитної політики банків України на цьому етапі було характерне помірне зростання обсягів кредитування, обумовлене зростанням потреби економіки в кредитних ресурсах, що не супроводжувалось зростанням рівня кредитних ризиків.

На другому етапі (2005-III квартал 2008 рр.) банківська система України функціонувала в умовах сприятливого зовнішнього середовища. Фактором, що здійснив визначальний вплив на її кількісні та якісні показники, на нашу думку, була експансія іноземного капіталу. На даному етапі відбулись наступні зміни в кредитній політиці банків: обрана стратегія екстенсивного розвитку за рахунок значного розширення обсягів кредитної діяльності («кредитний бум»); орієнтація на кредитування фізичних осіб шляхом активного просування

споживчих та іпотечних кредитних продуктів; кредитування в іноземній валюті. Саме на даному етапі невірно визначена кредитна політика більшості банків України призвела до зростання рівня стратегічного ризику внаслідок несумісності стратегічних цілей банку на ринку кредитних послуг та стратегій, розроблених для їх досягнення з наявними у банку фінансовими, кадровими та формаційними ресурсами. На нашу думку, сам це стало ключовим внутрішнім фактором, що призвів до суттєвого зростання рівня кредитного ризику банків України в умовах світової фінансової та економічної кризи.

Починаючи з кінця 2008 року, та весь 2009 рік на діяльність банків України значний вплив мало зовнішнє середовище зі значною кількістю несприятливих факторів, основним з яких є світова фінансово-економічна криза, яка значною мірою відобразилася на економіці України. На цьому етапі на тлі скорочення обсягів кредитування, внаслідок девальвації національної валюти та спаду в більшості галузей економіки, а також негативного впливу ситуації на світових ринках значно погіршилась якість кредитного портфеля українських банків. Основні дії банків були спрямовані на врегулювання проблемної заборгованості.

Починаючи з 2010 року спостерігалось поступове відновлення банківської системи України. Кредитна політика банків України в даний період характеризується помірним розгортанням кредитування; переорієнтацію на кредитування суб'єктів господарювання; переважним кредитуванням у національній валюті; відмовою від реалізації кредитних продуктів з високим рівнем ризику, зокрема, іпотечного та довгострокового кредитування.

При формуванні кредитної політики банків України на 2013-2015 рр. слід ураховувати, що вона буде реалізовуватись в умовах несприятливого зовнішнього середовища, обумовленого, насамперед, світовою рецесією та невизначеністю, внаслідок цього, можливого розвитку світових фінансових та сировинних ринків, що сформує значну варіацію показників економічного розвитку України. Несприятлива макроекономічна ситуація може призвести до погіршення фінансового стану позичальників.

Криклій, О.А. Кредитна політика банків України в докризовий та посткризовий період [Текст] / О.В. Крухмаль, О.А. Криклій // Трансформаційні процеси в економіці держави та регіонів : збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції. – Запоріжжя : Видавництво ЗНУ, 2012. – С. 233-234.